

Česká republika – Úřad vlády České republiky
Odbor tiskový a styku s veřejností

nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 - Malá Strana
telefon 224 002 423, fax 224 003 520

V Praze dne 4. dubna 2013
Č.j. 4019/2013-OSV

Vážený pane Šinágle,

Úřadu vlády České republiky bylo doručeno Vaše podání, ve kterém žádáte, s odvoláním na zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“) o odpovědi na tyto otázky:

„1) Byl jste přesvědčen, že rozsah amnestie včetně Čl. II neodporuje zákonům ČR, mezinárodním závazkům ČR, veřejnému zájmu a je v souladu s dobrými mravy?

2) Znal jste včas plný text amnestie, když jste uváděl, že jste byl o její přípravě informován s předstihem?

3) Dokážete podrobně popsat, kdy a jak proběhl akt kontrasignace rozhodnutí o amnestii?

4) Nechal jste si zpracovat analýzu dopadů rozhodnutí o amnestii s ohledem na znění Čl. II amnestie?

5) Jakou roli v procesu kontrasignace amnestie hrály osoby z Vašeho nejbližšího okolí (např. ředitelka Vašeho sekretariátu paní Nagypová), kdo z nich se na tomto procesu podílel?

6) Byl jste si vědom závažnosti podpisu pod rozhodnutí o amnestii s ohledem na Čl. II?

7) Byl jste si vědom plné odpovědnosti celé vlády?

8) Zabýval jste se případnými majetkovými dopady tohoto rozhodnutí pro poškozené v trestním řízení a pro stát?

9) Zabýval jste se dodržením mezinárodních závazků ČR s ohledem na Úmluvu o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu z roku 1995, v níž se ČR zavázala k trestnímu postihu vyjmenovaných zločinů a k zamezení legalizace výnosů z trestné činnosti?

10) Zabýval jste se dodržením závazků ČR v souvislosti s Úmluvou Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidskými bytostmi z r. 2008, a to v souvislosti s amnestií pro konkrétní kuplířský gang?

11) S kým dalším jste své rozhodnutí kontrasignovat amnestii konzultoval?

12) Kdy a jak jste informoval členy vlády o tomto rozhodnutí a kteří členové vlády se na

tomto vašem rozhodnutí spolupodíleli?

13) Konzultoval jste své rozhodnutí o amnestii, zejména Čl.II s prezidentem či s dalšími osobami z okolí prezidenta, včetně jeho externích právních poradců (např. s JUDr. Muzikářem)?

14) Jsou Vám známa jména osob, které se v jakékoli fázi na přípravě rozhodnutí o amnestii podílely?

15) Vzhledem ke všem známým okolnostem nelze vyloučit, že jste se mohl dopustit trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby dle paragrafu 329 tr. zák. nebo maření úkolu úřední osoby z nedbalosti dle paragrafu 330 tr. zák.. A to navíc se způsobenou škodou značného rozsahu, neboť vzhledem k množství zastavených kauz s miliardovými škodami by se mohlo jednat o uplatnění náhrady škody poškozenými vůči státu, a to ve značné výši. Uvědomujete si to?

16) Jste si vědom, že rozsah abolice (Čl. II rozhodnutí o amnestii z 1.1.2013) nemá v civilizovaných zemích obdoby?

17) Uvědomujete si, že Vaše rozhodnutí otřáslo důvěrou lidí v právo a spravedlnost, že je aktem selektivního práva a nepřímou výzvou k právnímu nihilismu?

18) Kdy jste amnestii spolupodepsal?

19) Kdy jste se o záměru udělení amnestie poprvé dozvěděl?

20) Vyvodíte ze svého postupu osobní odpovědnost, pokud se prokáže Vaše pochybení?"

Otázka pod č. 4):

4) „Nechal jste si zpracovat analýzu dopadů rozhodnutí o amnestii s ohledem na znění Čl. II amnestie?"

Odpověď:

Předseda vlády nezařadil žádnému z ministrů zpracovat studii o dopadu rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013, nicméně předseda vlády spolu s ministrem spravedlnosti předložili jako iniciativní materiál vládě dne 9. ledna 2013 Zprávu o dosavadním průběhu provádění amnestie udělené prezidentem republiky dne 1. 1. 2013. Vláda svým usnesením č. 28 schválila zprávu ministra spravedlnosti o dosavadním provádění amnestie udělené prezidentem republiky dne 1. ledna 2013 a vzala na vědomí zprávu nejvyššího státního zástupce o postupu státního zastupitelství při individuálním zastavování trestních řízení, zvláště se zřetelem na práva poškozených. Příslušný materiál Vám zasíláme v příloze.

Otázka pod č. 12):

12) „Kdy a jak jste informoval členy vlády o tomto rozhodnutí a kteří členové vlády se na tomto vašem rozhodnutí spolupodíleli?"

Odpověď:

Text rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii nebyl před vyhlášením amnestie vládou projednán. Vláda se danou problematikou zabývala na svém zasedání dne 9. ledna 2013. Žádný z členů vlády se na přípravě textu rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 nepodílel.

Otázka pod č. 18):

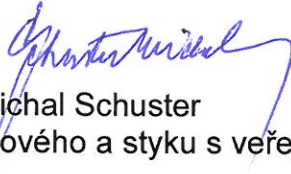
18) „Kdy jste amnestii spolupodepsal?“

Odpověď:

Předseda vlády amnestii kontrasignoval pravděpodobně v době mezi 28. prosincem 2012 až 1. lednem 2013.

Úřad vlády České republiky nedisponuje informacemi, jejichž poskytnutí požadujete v ostatních dotazech Vaší žádosti, a nemůže Vám je proto poskytnout. O této skutečnosti bude vydáno samostatné rozhodnutí.

S pozdravem

Mgr. Michal Schuster
ředitel Odboru tiskového a styku s veřejností

Vážený pan
Jan Šinágl
předseda o.s. SODALES SOLONIS
Nejedlých 335
267 53 Žebrák
DS: trfaa33

Příloha: Zpráva o dosavadním průběhu provádění amnestie udělené prezidentem republiky dne 1.1.2013

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 2013 č.

ke zprávě o dosavadním provádění amnestie udělené prezidentem republiky dne
1.1.2013

Vláda:

- I. **Schvaluje** zprávu ministra spravedlnosti o dosavadním provádění amnestie udělené prezidentem dne 1.1.2013

- II. **ukládá**
 - a) ministru spravedlnosti
 - předkládat vládě měsíčně zprávu o provádění amnestie
 - zajistit v součinnosti se státním zastupitelstvím individuální posouzení zastavování trestních řízení, zvláště se zřetelem na práva poškozených,
 - připravit novelizaci právních předpisů s cílem zamezení zbytečných průtahů v trestním řízení

 - b) ministru vnitra
 - zajistit posílení činnosti Policie ČR při zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku
 - sledovat náklady spojené s navýšením sil a prostředků Policie ČR při zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v souvislosti s realizací opatření souvisejících s amnestií prezidenta ČR a předložit vládě nejpozději k 30. dubnu 2013 vyčíslení těchto nákladů jako podklad k posílení rozpočtu Policie ČR

Provede:

ministr spravedlnosti, ministr vnitra

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

Pro schůzi vlády

Věc: Zpráva o dosavadním průběhu provádění amnestie udělené prezidentem republiky dne 1.1.2013

Důvod předložení:
Iniciativní materiál

Obsah:

- I. Návrh usnesení
- II. Role vlády a premiéra při amnestii
- III. Text rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1.1.2013
- IV. Komentář amnestie
- V. Zpráva o průběhu provádění amnestie
- VI. Příloha č. 1-5

Předkladatel:

RNDr. Petr Nečas
předseda vlády

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D
ministr spravedlnosti

Zpráva o průběhu provádění amnestie

Dne 1.1.2013 ve 13.00 hod. vyhlásil prezident republiky amnestii, přičemž v podrobnostech odkázal na webové stránky Pražského hradu. Neprodleně poté byla ministrem spravedlnosti svolána týž den na 17.00 hod. operativní porada na Generální ředitelství Vězeňské služby ČR. Současně z rozhodnutí generálního ředitele VS ČR začal nepřetržitě zasedat krizový štáb. Ministrem spravedlnosti byla nadto zřízena pracovní skupina „Amnestie“ ve složení I. náměstek ministra JUDr. Daniel Volák, generální ředitel VS ČR plk. Mgr. Petr Dohnal, předseda Městského soudu v Praze a zástupce kolegia předsedů krajských soudů JUDr. Jan Sváček a nejvyšší státní zástupce JUDr. Pavel Zeman. Úkolem pracovní skupiny bylo koordinovat jednotlivé složky justice (soudy, státní zastupitelství, Vězeňskou službu ČR a Probační a mediační službu ČR) a současně řídit realizaci amnestie. Byla přijata rozsáhlá opatření k zajištění bezpečnosti v jednotlivých věznicích. Do pohotovosti byly uvedeny zásahové jednotky, do služby byli povoláni další zaměstnanci a příslušníci VS ČR. Současně byl zajištěn zvýšený zdravotnický dohled. Ředitelé věznic svolali aktivity vězňů a podrobně vysvětlovali očekávaný průběh amnestie. To vše s cílem eliminovat případné nepokoje s ohledem na negativní zkušenosti z 90. let. Pracovní skupina zasedala nepřetržitě a v jednotlivých fázích za přítomnosti ministra spravedlnosti projednávala aktuální problémy amnestie, následně pak byla vždy veřejnost informována prostřednictvím pravidelných tiskových konferencí ministra spravedlnosti.

Propouštění odsouzených z výkonu trestu podle Čl. I. amnestie (nevykonané nepodmíněné tresty nebo jejich zbytky o výměře nepřevyšující jeden rok) začalo dne 2.1.2013 v 10.00 hod., kdy z Vazební věznice Teplice byly propuštěny první 2 odsouzení. Ve Sbírce zákonů bylo téhož dne rozhodnutí o amnestii publikováno. Propouštění bylo realizováno ve všech 36 věznicích a vazebních věznicích ČR, a to nepřetržitě 24 hodin denně (dle místních podmínek) za stálé přítomnosti soudců, státních zástupců, administrativních pracovníků soudů a příslušníků Vězeňské služby ČR. Následující den 3.1.2013 bylo k 11.00 hod. propuštěno již 2.638 odsouzených a dne 4.1.2013 k 15.00 hod. 5.232 odsouzených. O víkendu 5. a 6.1.2013 byly propuštěny zbytky amnestovaných a dne 8.1.2013 k 7.00 hod. bylo propuštěno celkem 6.227 osob, přičemž propouštění ještě probíhalo ve Věznici Kynšperk nad Ohří a Plzeň - Bory.

Převládající trestnou činností amnestovaných odsouzených dle Čl. I. prezidentské amnestie je § 205 krádež 37%, § 337 maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání 22%, § 196 zanedbání povinné výživy 21% a dále pak § 209 podvod 4% a § 274 ohrožení pod vlivem návykové látky 3%. Ostatní trestná činnost je marginální a v řádech desetin či setin procent. Amnestovaných seniorů ve věku od 70 do 75 let je 12 a odsouzených ve věku nad 75 let v počtu

5. Na realizaci amnestie se podílelo 285 soudců, 111 státních zástupců, 388 administrativních pracovníků soudů, 520 zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby ČR. Ze strany státních zástupců bylo podáno 43 stížností, o kterých bude rozhodovat odvolací soud. Předběžné přímé náklady na provedení amnestie činí 890 tis. Kč na straně Vězeňské služby ČR (zejm. stravné, cestovné pro odsouzené), taktéž zajišťovala dopravu a stravování justičního aparátu. Do budoucna lze očekávat zvýšenou položku za poštovné v souvislosti s doručováním rozhodnutí o amnestii u podmíněně odsouzených (přesná statistika není k dispozici, neboť soudy zatím ve větším rozsahu tyto tresty ještě nezačaly projednávat), u trestu obecně prospěšných prací (12.170), u trestu domácího vězení (337) a trestu podmíněného odsouzení s uloženým dohledem (8.153). Relevantní data s vyšší vypovídající hodnotou budou k dispozici 31.1.2013, neboť všem soudům a státním zastupitelstvím bylo uloženo zpracovat průkaznou statistiku. Stav vězeňské populace ke dni 8.1.2013 je celkem 16.438 vězněných osob (z toho 14.204 odsouzených, 2.201 obviněných, 33 chovanců detenčního ústavu).

Závěr: Průběžné provádění prezidentské amnestie lze hodnotit jednoznačně velmi kladně, nebyly zaznamenány žádné dílčí nedostatky ani systémová selhání jednotlivých složek justice, naopak všichni zaměstnanci prokázali vysoké pracovní nasazení.

Organizační jednotky	2.1.2013		3.1.2013		4.1.2013		5.1.2013		6.1.2013		7.1.2013		8.1.2013	
	Pravomocně rozhodnuto soudem	Propoštěno z OJ na svobodu	Pravomocně rozhodnuto soudem	Propoštěno z OJ na svobodu	Pravomocně rozhodnuto soudem	Propoštěno z OJ na svobodu	Pravomocně rozhodnuto soudem	Propoštěno z OJ na svobodu	Pravomocně rozhodnuto soudem	Propoštěno z OJ na svobodu	Pravomocně rozhodnuto soudem	Propoštěno z OJ na svobodu	Pravomocně rozhodnuto soudem	Propoštěno z OJ na svobodu
Běláří	77	33	102	101	107	107	107	107	107	107	107	107	107	107
Brno	48	7	132	132	132	132	132	132	132	132	132	132	132	132
Břeclav	11	0	39	39	39	39	39	39	39	39	39	39	39	39
C. Budějovice	31	24	70	59	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Drahanovice	95	12	108	108	108	108	108	108	108	108	108	108	108	108
Hermanice	3	0	239	247	247	247	247	247	247	247	247	247	247	247
Horní Slavkov	108	12	160	124	205	205	205	205	205	205	205	205	205	205
Hradec Králové	99	68	113	113	113	113	113	113	113	113	113	113	113	113
Jiče	177	30	220	220	256	242	278	278	278	278	278	278	278	278
Karviná	20	12	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41
Kuřim	69	0	116	116	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120
Kynšperk nad Ohří	54	5	166	79	286	173	331	370	370	370	370	370	370	370
Liberec	80	23	122	122	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130
Litoměřice	35	25	56	56	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59
Mírov	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Nové Sedlo	121	35	193	166	193	193	193	193	193	193	193	193	193	193
Odolov	39	20	153	96	175	175	175	175	175	175	175	175	175	175
Olomouc	62	45	66	66	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
Opava	80	36	145	127	149	149	149	149	149	149	149	149	149	149
Oráňov	51	8	99	90	133	109	142	144	144	144	144	144	144	144
Ostrov nad Ohří	80	37	111	111	112	112	112	112	112	112	112	112	112	112
Paroubice	51	21	154	105	235	209	323	321	321	321	321	321	321	321
Píseň	38	16	153	114	169	127	216	205	237	237	237	237	237	237
Praha - Pankrác	175	28	228	175	239	233	250	250	250	250	250	250	250	250
Praha - Ružyně	12	9	180	162	220	220	229	229	229	229	229	229	229	229
Příbram	76	21	282	189	305	284	289	289	289	289	289	289	289	289
Reptice	41	25	152	117	227	207	280	280	280	280	280	280	280	280
Rynovice	31	20	97	75	96	96	96	96	96	96	96	96	96	96
Stráž pod Ralskem	110	36	336	221	334	331	357	368	368	368	368	368	368	368
Světlá nad Sázavou	42	42	115	87	160	133	209	270	270	270	270	270	270	270
Teplice	28	25	26	26	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
Vaidice	26	3	62	62	62	62	62	62	62	62	62	62	62	62
Vinařice	109	17	230	200	256	247	259	259	259	259	259	259	259	259
Všeň	62	33	217	174	245	242	248	242	242	242	242	242	242	242
Znojmo	11	2	40	16	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45
CELKOVÝ SOUČET	2 189	746	4 829	3 945	5 605	5 232	5 953	5 807	6 090	6 069	6 163	6 150	6 229	6 227

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce

Nejvyšší státní zastupitelství

Brno 7. ledna 2013
1 SPR 2013

Vážený pane náměstků,

v níže uvedené tabulce Vám zasílám informaci o tom, kolik státních zástupců pracovalo na propouštění vězňů na svobodu na základě amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky. Celkem se jedná o 111 státních zástupců. Všichni státní zástupci pracovali v pracovní dobu i mimo ni, často přes noc, aby bylo zajištěno rychlé propuštění vězňů a jejich omezení na osobní svobodě tak trvalo co nejkratší dobu. Všem zúčastněným státním zástupcům jsem prostřednictvím krajských státních zástupců za jejich pomoc, vstřícnost a flexibilitu poděkoval.

	Počet státních zástupců
KSZ Brno	8
KSZ Ostrava	16
KSZ Praha	10
MSZ Praha	8
KSZ České Budějovice	5
KSZ Plzeň	15
KSZ Ústí nad Labem	15
KSZ Hradec Králové	34
Celkem	111

S pozdravem

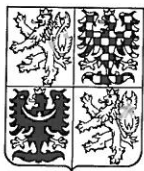
Vážený pan
JUDr. Daniel Volák
I. náměstek ministra spravedlnosti
Ministerstvo spravedlnosti ČR
Vyšehradská 16
128 10 Praha 2

Propouštěcí věznice	Pohlaví	Věk					Celkový součet
		70	71	72	73	74	
Břeclav	muž			1			1
Karviná	muž		1		1		2
Liberec	muž	1					1
Ostrava	muž		2				2
Pardubice	muž	2	1				3
Praha - Ruzyně	muž					1	1
Světlá nad Sázavou	žena	1					1
Teplice	žena			1			1
Celkový součet		4	4	2	1	1	12

Propouštěcí věznice	Pohlaví	Věk			Celkový součet
		75	76	79	
Brno	muž	1	1		2
Ostrava	muž	1			1
Praha - Ruzyně	muž		1		1
Světlá nad Sázavou	žena			1	1
Celkový součet		2	2	1	5

Odhad počtu spisů, kterých se může týkat amnestie	Trest obecně prospěšných prací	Trest domácího vězení	Trest podmíněného odsouzení s uloženým dohledem
PRAHA	871	16	1606
STŘEDOČESKÝ	1209	34	1471
JIHOČESKÝ	836	25	644
ZÁPADOČESKÝ	1457	55	956
SEVEROČESKÝ	2631	47	1047
VÝCHODOČESKÝ	937	48	694
JIHOMORAVSKÝ	2028	54	885
SEVEROMORAVSKÝ	2201	58	850
ČR	12170	337	8153

Ročník 2013

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 1

Rozeslána dne 2. ledna 2013

Cena Kč 26,-

OBSAH:

1. Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013
-

1

ROZHODNUTÍ prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013

U příležitosti 20. výročí vzniku samostatné České republiky využívám práva daného mi Ústavou a uděluji tuto

amnestii:

Čl. I

Prominutí a zahlazení některých nepodmíněných trestů

(1) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 ve výměře nepřevyšující jeden rok.

(2) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 a pokud osoba, které byl trest uložen, dosáhla či v roce 2013 má dosáhnout věku 75 let a zároveň jí byl uložen trest ve výměře nepřevyšující 10 let.

(3) Na osoby, kterým se promíní trest podle odstavců 1 a 2, se hledí, jako by odsouzeny nebyly.

Čl. II

Zastavení trestního stíhání

Narizují, aby bylo zastaveno pravomocně neskončené trestní stíhání, s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1. lednu 2013 uplynulo více než 8 let, pro trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let.

Čl. III

Zmírnění některých nepodmíněných trestů odnětí svobody

(1) Promínám s podmínkou, že se osoba, které byl trest prominut, nedopustí trestného činu v době odpovídající lhůtě pro zahlazení odsouzení, nepodmíněné

tresty odnětí svobody uvedené v odstavcích 2 a 3 tohoto článku.

(2) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly tyto tresty pravomocně uloženy před 1. lednem 2013, pokud byl uložen trest nepřevyšující 24 měsíců a zároveň nebyl trest uložen

- za zločin, při němž byla způsobena smrt nebo těžká újma na zdraví, nebo
- za zločin proti životu a zdraví, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, anebo proti rodině a dětem, nebo
- osobě, která kromě trestné činnosti, o níž se rozhoduje podle tohoto článku, byla v posledních pěti letech před 1. lednem 2013 odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nebo která byla v posledních pěti letech před 1. lednem 2013 propuštěna z výkonu trestu odnětí svobody, pokud se na ni nehledí, jako by odsouzena nebyla.

(3) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 a pokud byl uložen trest ve výměře nepřevyšující 36 měsíců a zároveň osoba, které byl trest uložen, dosáhla či v roce 2013 má dosáhnout věku 70 let.

(4) Jestliže prominutí trestu podle tohoto článku nelze vztáhnout na celou trestnou činnost, za niž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, neužije se ho ani zčásti.

Čl. IV

Prominutí dalších trestů

(1) Promínám podmíněně odložené tresty odnětí

svobody pravomocně uložené před 1. lednem 2013 osobám, které

- a) dosáhly či v roce 2013 dosáhnou věk 70 let,
- b) osobám, kterým byl trest uložen ve výměře nepřevyšující dva roky.

(2) Promíjím nevykonané tresty obecně prospěšných prací nebo jejich zbytky a nevykonané tresty domácího vězení nebo jejich zbytky, pokud byly tyto tresty pravomocně uloženy před 1. lednem 2013.

(3) Na osoby, kterým se promíjí trest podle odstavců 1 a 2, se hledí, jako by odsouzeny nebyly.

Čl. V

Společné ustanovení

Trestným činem se též rozumí provinění spáchané mladistvým a trestem též trestní opatření uložené mladistvému.

Prezident republiky:

Klaus v. r.

Předseda vlády:

Nečas v. r.

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – Redakce: Ministerstvo vnitra, nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 289, fax: 974 816 871 – Administrace: písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, tel.: 516 205 175, e-mail: sbirky@moraviapress.cz. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. Roční předplatné se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku z předcházejícího roku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2013 činí 6 000,- Kč) – Vychází podle potřeby – Distribuce: MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné a objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 175, objednávky-knihkupci – 516 205 177, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. Internetová prodejna: www.sbirkyzakonu.cz – Drobný prodej – Brno: Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14; České Budějovice: SEVT, a. s., Česká 3, tel.: 387 319 045; Cheb: EFREX, s. r. o., Karlova 31; Chomutov: DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; Kadaň: Knihárství – Přibíková, J. Švermy 14; Liberec: Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; Olomouc: Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3; Ostrava: LIBREX, Nádražní 14; Otrokovice: Ing. Kuččík, Jungmannova 1165; Pardubice: LEJHANEK, s. r. o., třída Míru 65; Plzeň: Vydavatelství a naklad. Aleš Čeněk, nám. Českých bratří 8; Praha 1: NEOLUXOR, Na Poříčí 25, NEOLUXOR s. r. o., Václavské nám. 41; Praha 4: Tiskárna Ministerstva vnitra, Bartůňkova 4; Praha 6: PERIODIKA, Komornická 6; Praha 9: Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362, po-pá 7-12 hod., tel.: 286 888 382, e-mail: tiskovy.servis@top-dodavatel.cz, DOVOZ TISKU SUWECO CZ, Klečákova 347; Praha 10: BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, MONITOR CZ, s. r. o., Třebohostická 5, tel.: 283 872 605; Přerov: Jana Honková-YAHO-i-centrum, Komenského 38; Ústí nad Labem: PNS Grosso s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029; Zábřeh: Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; Zatec: Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírek, tel.: 415 712 904. Distribuční podmínky předplatného: jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevízení předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. Reklamace: informace na tel. čísle 516 205 175. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.

Role vlády a premiéra při amnestii

1 Role premiéra - povaha kontrasignace

S kontrasignací je spojena otázka, zda kontrasignující subjekt může kontrasignaci odmítnout, jestliže s kontrasignovaným aktem nesouhlasí politicky (politická kontrasignace) či jen tehdy, jestliže kontrasignovaný akt je v rozporu s platným právem (právní kontrasignace). Jde o podstatný rozdíl, protože v prvním případě se vždy musí prezident a kontrasignující subjekt dohodnout (spolurozhodování), zatímco v případě právní kontrasignace musí kontrasignující subjekt rozhodnutí spolupodepsat, byť s ním nesouhlasí, pokud je v rámci práva, tedy prezidentových pravomocí. Právní kontrasignace je svého druhu preventivní ochrana ústavnosti.

V dějinách naší kontrasignace se uplatňovala její právní povaha. Do roku 1918 bylo panovníkovo postavení silné a nebylo možné, aby ministr odmítl kontrasignovat monarchův akt. Nesouhlas s panovníkovým rozhodnutím vedl k demisi ministra. Ústava výslovně stanovila, že kontrasignující ministr odpovídá za to, že císařův akt je v souladu s ústavou a zákony.¹ Nikoliv, že s ním ministr musí vnitřně souhlasit.

Obdobně tomu bylo za první Československé republiky, kdy silná autorita prezidenta T. G. Masaryka, ale i E. Beneše vedla k tomu, že nikdy nebyl odmítnut prezidentův akt odepřením kontrasignace. Ovšem odmítnutí kontrasignace spojoval s nutností demise člena vlády Rudolf Křovák jen v případě, že by šlo o kontrasignovaný akt činěný na základě předchozího návrhu vlády.²

V roce 1995 došlo ke střetu mezi prezidentem a premiérem v oblasti kontrasignované pravomoci. Šlo o vyhlášení voleb do Senátu v roce 1996, kdy prezident V. Havel chtěl jejich uskutečnění stanovit na listopad 1996, oddělně od voleb poslanců, zatímco premiér V. Klaus chtěl jejich konání spojit na jaře 1996 s volbami do Poslanecké sněmovny. Spor jednostranně řešil prezident Havel a 21. 12. 1995 vyhlásil poslanecké volby na 31. 5. – 1. 6. 1996 a senátní volby na 15. - 16. 11. 1996.³ Vyhlášení voleb poslal předsedovi vlády ke spolupodpisu. Předseda vlády, i když s tímto nesouhlasil, rozhodnutí spolupodepsal. Tedy i tento případ potvrzuje, že kontrasignace by se měla chápat podle naší Ústavy v její právní variantě. Že naše ústava stojí na stanovisku právní kontrasignace, dokresluje její logická struktura. V případě politické kontrasignace by již nešlo o rozhodnutí prezidenta, ale o rozhodnutí premiéra, respektive spolurozhodování obou. Tím se však vážně naruší dělba moci mezi oba hlavní orgány výkonné moci ve prospěch premiéra. Tam, kde si ústava či zákon přeje politické spolurozhodování, staví podmínku, že prezident rozhoduje na návrh či se souhlasem jiného subjektu (jmenování ústavních soudců, jmenování prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu ap.). Rovněž právní povaze kontrasignace svědčí, že v některých oblastech rozhoduje prezident na návrh vlády – jmenování předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, jmenování generálů. Je těžko myslitelné, že by premiér mohl odmítnout kontrasignaci prezidentova rozhodnutí učiněného na návrh vlády, protože byl na vládě přehlasován a chce zabránit realizaci rozhodnutí.⁴

¹ Čl. 9 základního zákona č. 145/1867 ř.z., o užívání moci vládní a výkonné.

² EMIL SOBOTA, JAROSLAV VOREL, RUDOLF KŘOVÁK, ANTONÍN SCHENK: *Československý prezident republiky*. Praha 1934, s. 294.

³ Vyhlášení voleb č. 11 a 12/1996 Sb.

⁴ V čl. 35 a 45 Ústavy Finska ze 17. 7. 1919 bylo výslovně upraveno právo kontrasignujícího a odpovědného ministra odmítnout prezidentovo rozhodnutí jen z důvodu jeho neústavnosti či nezákonnosti, přičemž konečné slovo příslušelo vládě (Státní radě).

Pokud je již od roku 1918 uplatňována kontrasignace v její právní podobě, tedy, že premiér stvrzuje jen ústavnost a zákonnost aktu prezidenta, vytvořila se ústavní zvyklost, která je závazná, pokud ústava výslovně nestanoví jinak. Ústavní soud již uznal zvyklost za pramen práva, včetně práva ústavního.⁵

Závěr: *V našich ústavních podmínkách na základě ústavní zvyklosti se kontrasignace dlouhodobě uplatňovala tak, že předseda vlády formálně ověřuje právní správnost. Tedy může odmítnout kontrasignaci, pokud je akt prezidenta v rozporu s ústavou či zákony nebo je takový akt fakticky nemožný. V opačném případě má premiér povinnost rozhodnutí podepsat. V takovém případě může nastat situace, kdy kontrasignující podepisuje rozhodnutí, byť s ním politicky nesouhlasí, nicméně je ústavní a zákonné. Obdobně je tomu např. u zákonů, kdy předseda vlády je povinen podepsat zákon, byť jde o zákon navržený opozičními poslanci, s nímž on nesouhlasí. Svým podpisem jen formálně stvrzuje, že daný zákon bere na vědomí. Nejen, že jej musí podepsat, ale vláda jej také musí vykonat. Akt prezidenta, který je v souladu s ústavou, nemůže premiér nepodepsat.*

2 Role vlády

Kontrasignace je individuálním právem premiéra, nikoli vlády jako celku, byť ta může svým usnesením zavázat svého člena k určitému jednání. To, že kontrasignace je právem premiéra uvádí i Jan Wintr, který hodnotí to, co premiér předloží vládě a co kontrasignuje bez jejího doporučení, tak, že to je věcí premiéra.⁶

To, že kontrasignované rozhodnutí je rozhodnutím prezidenta a ne předsedy vlády ani vlády jako takové, zastával i prezident Václav Klaus. Ten ve vyjádření Ústavnímu soudu k ústavní stížnosti na odvolání předsedkyně Nejvyššího soudu Ivy Brožové prezidentem republiky kontrasignovaným předsedou vlády uvedl: „*Předseda vlády ani vláda proto nejsou v řízení pasivně legitimovány, protože napadené rozhodnutí není rozhodnutím ani vlády, ani jejího předsedy.*“⁷

V některých věcech vláda dopředu projednává doporučení premiérovi, zda má určitý akt kontrasignovat. Má to však jen formu doporučení, nikoliv závazku. Jindy (milosti, amnestie) předseda vlády jen dodatečně informuje vládu. Např. v případě amnestie Václava Havla z 3. 2. 1993 vláda věc neprojednávala a v případě amnestie Václava Havla z 3. 2. 1998 předseda vlády informoval vládu na jejím zasedání, že amnestii kontrasignoval, ale až po vlastní kontrasignaci. Vláda jeho spolupodpis vzala na vědomí.⁸ I amnestii Václava Klause z 1. 1. 2013 vláda neprojednávala a premiér ji kontrasignoval předem. Prezident ji pak oznámil v novoročním projevu.

Pokud je nutná k výkonu kontrasignovaného aktu součinnost složek výkonné moci podléhající vládě, odpovídá za tento výkon kontrasignovaného aktu vláda a v praxi jej zabezpečuje rezortní ministr, v případě amnestie ministr spravedlnosti.

Závěr: *Kontrasignace je individuální právo předsedy vlády, ne právo vlády. Přičemž vláda odpovídá za výkon takového rozhodnutí.*

⁵ Nálezy Ústavního soudu č. 30/1998 Sb. a 285/2001 Sb.

⁶ JAN WINTR: Klaus amnestií cti netratí. *Právo* 3. 1. 2013, ISSN 1211-2119, s. 6.

⁷ Příloha k vyjádření prezidenta ve věci vedené pod sp.zn. II.ÚS 53/06, *Soudcokracie v ČR - fikce, nebo realita?* Sborník Centra pro ekonomiku a politiku č. 52, Praha 2006, ISBN 80-86547-59-0, s. 20.

⁸ Bod 16 Záznamu z jednání vlády 2. 2. 1998,

http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/ADBC02365D6E7294C12571B6006F0211

Komentář amnestie

1. Historie amnestie

Amnestie je tradiční nástroj hlavy státu na našem území před rokem 1918, v různých obdobích Československa i v rámci České republiky. V reakci na velkou amnestii Václava Havla 1. 1. 1990 byla udělována amnestie méně často než dříve. Amnestie se udělovaly při nástupu prezidenta, při významných výročích státu, ale i jindy. Poválečné amnestie byly následující:

Období 1993-2013

Uděleny 3 amnestie – 1993, 1998, 2013. Z toho 2 amnestie při příležitosti nástupu prezidenta do úřadu (1993, 1998) a jedna amnestie při významném výročí státu (2013). **Průměrně byla vydána amnestie jednou za 6,6 roku.**

Období prosinec 1989-1992

Uděleny tři trestní amnestie, z toho amnestie z 1. 1. 1990 je uváděna jako největší v historii, kdy se propustily téměř tři čtvrtiny z odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody a prominuly se všechny podmíněně odložené tresty odnětí svobody, všechny peněžité tresty a všechna nápravná opatření. Tato amnestie byla udělena při příležitosti zvolení prezidenta Havla, ale reagovala i na změnu režimu. V rámci této amnestie z asi 20 700 odsouzených ve výkonu trestu bylo propuštěno asi 15 000 osob z výkonu trestu odnětí svobody na území ČR. **Průměrně byla vydána amnestie jednou za necelý rok.** Fakticky 8. 12. 1989 ještě Gustávem Husákem a Václavem Havlem 1. 1. 1990 a 16. 2. 1990. Vedle toho byly vydány vládami i amnestie v oblasti přestupků.

Období 1960 – listopad 1989

Uděleno 10 amnestií. Tato doba začala amnestií, která se snažila vyrovnat s nezákonnostmi 50. let. Z toho bylo 7 amnestií uděleno při významném výročí státu a jedna zároveň i při nástupu Ludvíka Svobody do úřadu prezidenta republiky. Fakticky však i amnestie 1973, 1975, 1980 a 1985 byly uděleny při příležitosti zvolení prezidenta, byť to nebylo výslovně uvedeno. **Průměrně byla amnestie udělena asi jednou za 2,9 roku.** V rámci amnestie z roku 1960 udělila vláda i amnestii na správní delikty (přestupky).

Období 1948-1960

Uděleno 6 trestních amnestií (včetně 1 v oblasti spadající pod vojenské soudy). Jedna byla při příležitosti významného výročí (1955) a dvě při příležitosti úmrtí prezidenta, fakticky šlo však o nástupní amnestie nových prezidentů (1953, 1957). Rovněž při zvolení Klementa Gottwalda byly uděleny 2 amnestie pro občanské i vojenské trestní soudy. **Průměrně byla amnestie asi jednou za 2,5 roku** (formálně 2 amnestie – zvláště pro občanské trestní a vojenské soudy - z roku 1948 jsou započítány jen jednou). Rovněž bylo uděleno 5 správních amnestií.

Období 1945-1947

Udělena 1 prezidentská amnestie 29. 8. 1945 při příležitosti ukončení války. Vedle toho uděleny dvě amnestie zákonem v oblasti neplacení daní a dvě amnestie vládou v oblasti správního trestání.

2. Amnestie z roku 1990 a 2013

Amnestie z 1. 1. 2013 se někdy mediálně porovnává s amnestií prezidenta Václava Havla z 1. 1. 1990. K tomu lze uvést, že současná amnestie vedla k propuštění 6 227 osob¹ z výkonu trestu odnětí svobody z celkových asi 23 000 vězňů. V případě amnestie Václava Havla bylo propuštěno asi 15 000 osob na území ČR. Tedy současná amnestie při propuštění vězňů dosahuje asi 40% amnestie z roku 1990. Amnestie z roku 1990 se rovněž vztahovala i na budoucí tresty, které teprve byly po amnestii uloženy za trestné činy spáchané před amnestií. Současná amnestie se vztahuje v oblasti promíjení trestů jen na již pravomocně uložené tresty. Dále amnestie z roku 1990 zmírňovala ostatní tresty uložené za úmyslné trestné činy o jednu třetinu (nejméně však 2 roky) a za nedbalostní trestné činy o jednu polovinu (nejméně však 3 roky), což se netýkalo zvláště závažných recidivistů a pachatelů vražd, znásilnění, pohlavního zneužívání, loupeže, teroru a obecného ohrožení, kterým byl prominut 1 rok.

V případě podmíněně odložených trestů odnětí svobody jsou současnou amnestií prominuty převážně jen tresty do 2 let s výjimkou vězňů s věkem 70 let a vyšším, zatímco amnestie z roku 1990 promíjela všechny podmíněně odložené tresty odnětí svobody. Z jiných trestů současná amnestie promíjí jen tresty domácího vězení a obecně prospěšných prací. Amnestie z roku 1990 promíjela všechny tresty nápravného opatření (dnes neexistují, ale jejich obdobou jsou obecně prospěšné práce) a peněžité tresty.

Rovněž i v amnestii z roku 1990 bylo zastavováno trestní stíhání a to u trestných činů spáchaných úmyslně, pokud hrozil trest odnětí svobody na 3 roky, a u trestných činů nedbalostních, pokud hrozil trest až 5 let odnětí svobody.

3. Jednotlivé články amnestie z 1. 1. 1990

Čl. I

Amnestie často sledovaly cíl uvolnit přeplněné věznice, což je současný stav u nás a problém pro Ministerstvo spravedlnosti. Tento cíl je v rozhodnutí o amnestii naplněn v čl. 1 odst. 1, který promíjí tresty do 1 roku odnětí svobody. **Statistika odsouzených** ve věznicích dle délky trestu v listopadu 2012: do 6 měsíců – 1 737 osob, 6-9 měsíců – 1 505 osob, 9-12 měsíců – 3 236 osob. Celkový počet vězňů byl asi 23 000, z toho přes 20 000 odsouzených, zbytek vazby a chovanci v detenci. Současně je prominutí trestu i akt šance odsouzeným za bagatelní trestnou činnost.

Přeplněnost věznic je faktem. Stát má tomuto stavu předejít ukládáním trestů alternativních. Není-li tomu zatím tak, je amnestie řešením, jak se vyvarovat nepokojů v přeplněných věznicích. Druhým řešením je stavba nových věznic. Ve srovnání se západní Evropou je u nás více vězňů na 100 000 obyvatel. Netrestáme rozdílně závažnou kriminalitu, ale méně závažné přečiny. Vězni nastupují do výkonu trestu postupně a jen někomu byl prominut celý trest. Řada vězňů byla propuštěna dřív jen o týdny. **Amnestovanému zůstává povinnost nahradit škodu.**

Jsou amnestováni starší lidé. Amnestie z důvodu věku je klasickým projevem milosrdenství, které bývá často motivem k amnestiím. Staří vězni mají zvláštní nároky (nemoci, diety apod.), což zatěžuje věznice. Možnost recidivy trestné činnosti se vzhledem ke stáří vytrácí. Proto se osobám, které dosáhly či v roce 2013 dosáhnou věku 75 let, promíjí trest odnětí svobody, pokud nepřevýšil 10 let. **Reálně bylo na základě amnestie propuštěno 5 osob, které v roce 2013 dosáhnou či již dosáhly věku 75 let.**

¹ Údaj k 8. 1. 2013, 7 hodině. To platí i pro další údaje o propuštění vězňů nad 70 let.

Čl. II

Zastavují se trestní stíhání delší 8 let, motivem je tedy snaha řešit velmi dlouhá trestní stíhání. Zastavení trestního stíhání obsahují amnestie běžně. Je obsaženo ve všech předchozích amnestiích Václava Havla vydaných v době Československa (dvě amnestie v roce 1990) i od účinnosti nové ústavy 1. 1. 1993 (amnestie 1993, 1998). V amnestii z 1. 1. 1990 bylo určeno, že se zastavují trestní stíhání za činy úmyslné s trestem odnětí svobody do 3 let a za nedbalostní do 5 let. Amnestie z roku 1993 zastavovala trestní stíhání u činů úmyslných s trestem do 2 let a neúmyslných s trestem do 3 let. Amnestie z roku 1990, 1993 i 1998 dokonce obsahovaly i nařízení, že se nemá trestné stíhání vůbec zahajovat pro určené trestné činy, které se staly před vydáním amnestie, ale ještě nevyšly najevo či v nich nebyl znám pachatel a tedy nemohlo být zahájeno trestní stíhání konkrétní osoby. Nařízení o nezahájení trestního stíhání vůbec amnestie z 1. 1. 2013 neobsahuje.

Zastavením trestního stíhání nezaniká právo poškozených na náhradu škody. Jen se řízení o ni přesune z trestního řízení do řízení ve věcech občanskoprávních, přičemž se doba trestního řízení od okamžiku, kdy poškozený uplatnil právo na náhradu škody, nezapočítává do promlčení. Není pravdou, že nároky poškozených budou v civilním řízení promlčeny, pokud nebyly promlčeny již v době uplatnění v trestním řízení. Naopak trestní soudy často ve složitějších případech odkazují na náhradu škody v občanskoprávním řízení a přímo ji neřeší.

Stát v trestním řízení musí chránit právo na přiměřenou délku řízení. Porušení tohoto práva neznemožňuje trestní stíhání, ale vzniká odpovědnost státu, která může být kompenzována výrazným snížením trestu nebo finančně. Zastavení se netýká závažných trestných činů s trestem odnětí svobody nad 10 let, uprchlíků do ciziny a skrývajících se osob. Např. v případě vraždy je možno uložit trest podle trestního zákoníku až do 18 let, v případě korupce úřední osoby, která přijme úplatek ve výši 500 000 Kč a více, může být uložen trest 12 let, na což se zastavení nevztahuje. Pokud máme maximální sazbu odnětí svobody 30 let (nepočítaje doživotí), zastavení se vztahuje jen na první třetinu, kde je nejméně závažná trestná činnost. Výše trestu totiž vyjadřuje závažnost trestného činu. Pakliže jsme standartní evropský právní stát, který dobrovolně přijal mezinárodní závazky v oblasti ochrany lidských práv, včetně práva na přiměřenou délku řízení, je správné zamezit průtahům v trestním stíhání. Trestní stíhání by nemělo překročit určitou dobu, přičemž amnestie zvolila dobu 8 let. Doba trestního stíhání neběží od spáchání trestného činu, ale až od doby obvinění podezřelého. Přitom v nejzávažnějších trestných činech (organizovaný zločin s vraždami) je zpravidla trestní stíhání skončeno do 4 let, protože je to maximální doba vazby u činů, kde je možno uložit doživotí, jinak zvlášť závažných zločinů 3 roky. Stát si s případnými obstrukcemi obviněného musí poradit a má k tomu mocenské nástroje – např. vazba pro vyhýbání se trestnímu stíhání.

Přímo v článku amnestie, tedy v právně závazném textu, je stanoveno, že se příslušné sazby trestů odnětí svobody hodnotí podle trestního zákoníku. Tedy i trestné činy spáchané za účinnosti dřívějšího trestního zákona č. 140/1961 Sb. se zastavují jen, pokud příslušná sazba trestu odnětí svobody je do 10 let i dle nového trestního zákoníku. Pokud skutek byl dříve trestný a nyní nikoliv, mělo být trestní stíhání zastaveno již dříve. Pokud je skutek trestný i podle nového zákoníku užije se pro uložení trestu trestní sazba ze starého trestního zákona či nového trestního zákoníku, která je pro pachatele výhodnější. To však platí pro odsuzující rozsudek. Ovšem okolnosti, které v milosti či amnestii stanoví prezident, záleží na jeho úvaze a v právně závazném textu amnestie tato uvádí nový trestní zákoník.

Orgány činné v trestním řízení musí postupovat tak, aby bylo chráněno právo na proces v přiměřené lhůtě. Porušení tohoto práva sice neznemožňuje pokračování v trestním stíhání, ale vzniká odpovědnost státu, která může být kompenzována výrazným snížením trestu nebo

finančním zadostiučiněním. Je však nelogické, aby stát někoho stíhal a zároveň mu z téhož důvodu platil odškodné. Sankcionovat stát za průtahy v řízení může Evropský soud pro lidská práva. **Evropský soud pro lidská práva nemá pravomoc zastavovat trestní stíhání v jednotlivých státech, ani jinak nemůže přímo něco nařizovat vnitrostátním soudům a jiným vnitrostátním orgánům. Konstatuje však vznik odpovědnosti státu a nařizuje finanční kompenzaci. Této mezinárodní odpovědnosti může stát předejít sám zastavením trestního stíhání, což již dříve soudy u nás činily (Nejvyšší soud v Brně v rozhodnutích z 27. 3. 2002, 4 Tz 1/2002 a z 10. 4. 2002, 7 Tz 316/2001), nebo podstatným zmírněním trestu (nález Ústavního soudu I.ÚS 554/2004). Průtahy v trestním stíhání musí stát řešit. Není správné čekat na budoucí finanční postih ze strany Evropského soudu pro lidská práva.**

Náš Ústavní soud prohlásil, že kompenzace porušení práva na přiměřenou délku řízení v trestním stíhání, které trvalo 10 let, je možno dosáhnout i prostředky vnitrostátního práva např. trestního (viz nález níže). Ovšem takovým prostředkem vnitrostátní nápravy je i amnestie či milost. Pokud bude stát nečinný, vznikne nelogická situace, že bude někoho trestně stíhat a za toto stíhání jej zároveň i finančně odškodňovat.

Doba 8 let je vyšší, než Evropským soudem pro lidská práva označená doba 6 let v rozhodnutí ve věci Santos proti Portugalsku a navíc se nevztahuje na nejzávažnější zločiny, včetně nejzávažnější korupce. Např. v případě korupce úřední osoby, která přijme úplatek ve výši 500 000 Kč, může být uložen trest 12 let, tedy se na tento zločin zastavení nevztahuje. Samozřejmě se vztahuje ke korupci méně závažné, pokud někdo uplatí policistu 1 000 Kč, aby mu nedal 5 000 pokuty, toto zastavení platí. Ale takové stíhání musí být v právním státě uzavřeno do 8 let, ba podstatně dříve.

Ve vztahu k České republice rozhodl ESLP devětkrát o porušení práva na přiměřenou délku trestního řízení (celkově bylo rozhodnuto o překročení délky řízení před českými soudy v 76 případech, z toho tedy 67 kauz bylo civilních). ESLP konstatoval nepřiměřené průtahy v těchto trestních řízeních:

- *Bačák* (rozsudek z 07/03/2006): 8 let 5 měsíců, 1 stupeň soudní soustavy, finanční kriminalita, docházelo k průtahům (6 let a 9 měsíců pro řízení před soudem, 1 rok 3 měsíce mezi podáním obžaloby na stěžovatele a prvním hlavním líčením),
- *Barfuss* (rozsudek z 31/07/2000): 3 roky 10 měsíců, 2 stupně soudní soustavy, série podvodných jednání, změna stěžovatelovy procesní taktiky, ale také řada průtahů na straně soudu,
- *Hradecký* (rozsudek z 05/10/2004): 8 let 3 měsíce, 4 stupně soudní soustavy, podvod, přiznání průtahů ze strany vnitrostátních orgánů, soudu prvního stupně trvalo 4 roky, než vynesl rozsudek,
- *Chadimová* (rozsudek z 18/04/2006): 11 let 6 měsíců bez vydání rozsudku, z toho skoro 1/3 průtahy, docházelo i k chybám v postupu soudu, který se stěžovatelka musela bránit,
- *Nemeth* (rozsudek z 20/09/2005): 4 roky 4 měsíce, 1 stupeň soudní soustavy, docházelo k průtahům,
- *Rázlová* (rozsudek z 28/03/2006): přes 7 let 9 měsíců pouze v přípravném řízení, dána složitost (finanční kriminalita), stížnost na ESLP podána v necelých 5 letech od zahájení trestního stíhání,
- *Tariq* (rozsudek z 18/04/2006): více než 8 let 3 měsíce, 2 stupně soudní soustavy, dlouhé průtahy,

- *Volf* (rozsudek z 06/09/2005): 11 let 4 měsíce, 4 stupně soudní soustavy, šlo o ublížení na zdraví, v řízení byly různé průtahy (od prvního podání obžaloby do vznesení druhé uplynuly více než 4 roky, okresní soud vydal první rozsudek po dalších dvou a půl letech),
- *Vrána* (rozsudek z 30/11/2004): 8 let 6 měsíců, 1 stupeň soudní soustavy, šlo o loupež, různé průtahy.
- *Pfleger-poškozený* (rozsudek z 27/07/2004): 4 roky a 9 měsíců, 2 stupně soudní soustavy, soudu prvního stupně trvalo přes 3,5 roku, než vydal druhý rozsudek.

Nález Ústavního soudu I. ÚS 554/2004 ze dne 31. 3. 2005: Ochrana práva na přiměřenou délku řízení dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, respektive kompenzace jeho porušení, může být dosažena i prostředky, jež jsou vlastní trestnímu právu. Je proto povinností obecných soudů využít všech takových prostředků, které trestní právo poskytuje, k tomu, aby vedle práva na osobní svobodu bylo jim rovněž kompenzováno porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, to vše takovým způsobem, aby byla zajištěna ochrana základních práv stěžovatele a současně vyloučeno nastoupení mezinárodněprávní odpovědnosti ČR. S prodlužující se délkou řízení se vytrácí základní vztah mezi trestným činem a ukládaným trestem, kdy doba mezi trestným jednáním stěžovatele a vynesením konečného rozhodnutí má bezprostřední vliv na účel trestu, jehož má být uložením konkrétního trestu dosaženo. *V dané věci trvalo trestní stíhání 10 let, přičemž byl obecnými soudy uložen trest odnětí svobod 5,5 roků. Po zásahu Ústavního soudu byl uložen trest 2 roky s tím, že jeden rok byl již vykonán a mohlo nastat podmíněné propuštění.*

Nejvyšší soud v Brně v rozhodnutích z 27. 3. 2002, 4 Tz 1/2002 a z 10. 4. 2002, 7 Tz 316/2001 dokonce připustil možnost zastavení trestního stíhání s poukazem na ustanovení článku 6 odst. 1 Úmluvy za předpokladu, že právo státu na trestní stíhání pachatele se dostane do extrémního rozporu s právem obviněného na projednání své věci v přiměřené lhůtě. *Ovšem jsou i rozhodnutí Nejvyššího soudu, kde se preferuje pokračování stíhání s tím, že státu vzniká povinnost platit obviněnému finanční odškodnění za průtahy.*

Čl. II amnestie vychází z myšlenky, že je třeba něco dělat s nepřiměřenou délkou řízení. O tom se hovoří již 20 let. Ovšem pokud jsou u nás trestní stíhání trvající i 15 let a nejedná se o osobu uprchlou či skrývající se, stát neplní své povinnosti a je správné to napravit. Evropský soud pro lidská práva judikoval, že porušení Úmluvy o lidských právech a základních svobodách je i nepřiměřená délka trestního stíhání, přičemž ve svých rozhodnutích uvedl 6 let, ale i jiné doby. Vždy šlo o konkrétní věci, protože soudní rozhodování je založena na konkrétních případech, ale minulá rozhodnutí slouží k náhledu na budoucí obdobná řešení. Evropský soud pro lidská práva nemá možnost přímo něco nařizovat vnitrostátním orgánům, byť shledá, že postupovaly v rozporu s právem. Nemůže nařídít zastavení nepřiměřeně dlouhého trestního stíhání. Může však státu uložit, aby zaplatil finanční kompenzaci stíhanému za toto stíhání. Jednou ze základních zásad je, že výklad práva má být rozumný. Pokud stát někoho trestně stíhá a zároveň jej za to má finančně odškodnit, jde o nerozum. Proto je správné, aby náš stát sám takové situaci předešel a nepřiměřeně dlouhé trestní stíhání řešil za použití právních nástrojů vnitrostátního práva. Nejvyšší soud již připustil, že nepřiměřená délka trestního stíhání může být důvodem pro jeho zastavení, byť jsou i judikáty odlišné. Ústavní soud za prostředek vnitrostátního práva, který má zamezit mezinárodní odpovědnosti státu spojené s finančními platbami, považuje razantní snížení trestu. Ovšem použitelnými nástroji jsou i milost v konkrétním případě či amnestie na základě obecných kritérií. V budoucnu by orgány činné v trestním řízení měly sledovat délku řízení, a pokud přesáhne 6 let nasadit všechny síly k jeho skončení. Například podáním opravného prostředku proti rozsudku jen proto, že trest se zdá státnímu zastupitelství nízký, ve stíhání, které trvá víc než 6 let, sám stát protahuje trestní stíhání a riskuje, že z toho budou vyvozeny důsledky.

Čl. III

Zde jsou prominuty tresty odnětí svobody do 2 let, ovšem jen pokud nejde o tresty za zločin (závažné úmyslné trestné činy se sazbou nad 5 let),² při němž byla způsobena smrt nebo těžká újma na zdraví, za zločin proti životu a zdraví,³ proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti,⁴ proti rodině a dětem⁵ nebo osobě, která, kromě trestné činnosti, o níž se rozhoduje podle amnestie, byla v posledních pěti letech před 1. lednem 2013 odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nebo která byla v posledních pěti letech před 1. lednem 2013 propuštěna z výkonu trestu odnětí svobody, pokud se na ni nehledí, jako by odsouzena nebyla.

Vězňům, kteří dosáhli či v roce 2013 dosáhnou věku 70 let, se promíjí tresty do 3 let. **Reálně bylo propuštěno z výkonu trestu odnětí svobody v této kategorii 12 osob s věkem 70-74 let.**

Tresty jsou prominuty pod podmínkou, že se osoba, které byl trest prominut, nedopustí trestného činu v době odpovídající lhůtě pro zahlazení odsouzení, což je doba 5 let. Pokud amnestovaný spáchá nový trestný čin v této době, musí dodatečně vykonat i podmíněně prominutý trest. Jestliže prominutí trestu nelze vztáhnout na celou trestnou činnost, za niž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, neužije se ho ani zčásti.

Čl. IV

Zde jsou prominuty podmíněně odložené tresty odnětí svobody ve stejném rozsahu jako nepodmíněné tresty odnětí svobody, tedy 2 roky a u osob, které dosáhly či v roce 2013 dosáhnou věku 70 let 3 roky odnětí svobody (to výslovně není stanoveno, ale jde o maximální dobu možného podmíněně odloženého trestu odnětí svobody). Prominuty jsou tresty domácího vězení a obecně prospěšných prací.

Dřívější amnestie zpravidla promíjely i peněžité tresty, amnestie z 1. 1. 1990 to nečiní. Není prominut ani trest zákazu činnosti. Pokud by se tak stalo, nastal by zvláště v případě trestů za dopravní nehody, kde je zpravidla ukládán trest zákazu činnosti, paradox, že za závažné porušení pravidel provozu na pozemních komunikacích, které je posuzováno jako trestný čin, by trest byl prominut, zatímco sankce v přestupkovém řízení za méně závažné porušení předpisů nikoliv.

Čl. V

Ustanovení reaguje na jinou terminologii podle zákona č. 301/2011 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže.

² § 14 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

³ Hlava I trestního zákoníku.

⁴ Hlava III trestního zákoníku.

⁵ Hlava IV trestního zákoníku.